SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 112. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 15, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЧЕРВНЯ 1994. Ч. 112. РІК CI.

АМЕРИКАНЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ СТАНОМ В УКРАЇНІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Як інформує щоденник „Ню Йорк Таймс" з понеділка 13-го червня, американський Уряд побоюється, що обіцянка Уряду України закрити зовсім нуклеарні споруди в Чорнобилі не будуть виконані.

У довгій статті журналіст Даглес Джел пояснює, що є докази немовби був секретний указ Президента Леоніда Кравчука, щоб не замикати остаточно ці два реактори в Чорнобилі, які ще працюють, з уваги на те, що Україна не має досить потрібних засобів енергії. Виглядає, як думає американський журналіст, що Україна хоче відкрити тепер ще і третій реактор, який був закритий від часу вогню в Чорнобилі у 1991 році. Коли це станеться, залишиться закритий лише один реактор, який був знищений перед восьми роками у атомному вибуху. Західні знавці нуклеарних споруд побоюються однак, що із-за різних технічних недотягнень у реакторах постійно грозить така велика катастрофа, яка сталася у 1986 році.

Західні політичні провідники, а в першу чергу американські, вели довгі переговори із українськими представниками на тему, яку треба дати Україні допомогу у пальному, щоб можна закрити всі нуклеарні споруди у Чорнобилі. Погляди поміж американськими політиками і спеціялістами від енергетики дуже різняться, але в обличчі останнього доручення Л. Кравчука затримати ще в дії реактори в Чорнобилі справа стає щораз більше критичною так для ЗСА, як і для всіх представників сімох західніх держав, що нараджуються у справі нуклеарних споруд і їхніх небезпек. Як пише американський журналіст, існують дві можливості: або вибасигнувати досить фінансової допомоги для України на побудову нових, безпечних, нуклеарних споруд — або дати можливість Україні діставати достатню кількість енергії з інших країн, при можливості за неї відповідно заплатити.

Щоденник „Ню Йорк Таймс" в останньому часі посвячує багато місця проблемам української держави та її важливости у міжнародних стосунках. Зокрема тут на перших місцях стоять справи нуклеарних споруд і розвитку хліборобської продукції.

Питанню управне ріллі та проблем з приватизацією землі посвячений довгий та цікавий репортаж із Звенигороду, журналістки Джейн Перлез у виданні „Ню Йорк Таймсу" з 12-го червня. Вона описує відвідини у родини Оліщуків, які стараються як одні із перших, управляти ріллю із користю не лише для себе, але й для інших. У висліді приватизація землі не приносить ще такого успіху, як повинна, навіть при допомозі чужих інвесторів, наприклад голляндських, через все ще існуючу комуністичну ментальність та дальшу панівну ролю місцевих „апаратчиків".

Проблемі конечної скорої допомоги Україні зі сторони сімох европейських держав посвячена стаття з п'ятниці, 10-го червня, у „Ню Йорк Таймс" пера Андерса Аслюнга, директора Інституту для економіки Східньої Европи у Стокгольмі. Він, представляючи невідрадне економічне положення України сьогодні, уважає, що лише дійсно велика фінансова допомога европейських держав, висотою принаймні п'ять більйонів долярів, може врятувати Україну від економічного краху, наслідки якого відчує ціла Европа. Також на його думку Европа мусить відкрити можливість для України експортувати збіжжя і м'ясо, які стоять на першому місці в українській продукції.

РОЗПОВІДЬ ЛЬВІВСЬКИХ ТЕАТРАЛІВ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка запрошує на розповідь членів Театру ім. Леся Курбаса у Львові про успіхи й проблеми авангардового українського театру у Львові. Участь братимуть: В. Кучинський, О. Драч, Н. Половинка, К. Сліпченко, В. Ткач (мистецька група „Яра", ЗСА). Провадитиме програму Л. Онишкевич. Вечір відбудеться у середу, 22-го червня, в будинку НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку, між 9-ою і 10-ою вул. Початок о год. 6:30 вечора.

М.ГОРИНЬ ВІДВІДАВ ОДЕЩИНУ

Одеса (УНІАР). — У неділю, 12-го червня, голова Української Республіканської Партії Михайло Горинь та голова Секретаріяту УРП Тамара Просяник відвідали це місто. У приміщенні Товариства „Південна Громада" вони взяли участь у зборах обласної організації УРП.

З метою активізації організації, збори вирішили проводити в Одесі щотижневі „круглі столи" та видавати тижневий інформаційний бюлетень, висвітлюючи діяльність УРП в регіоні.

На пресовій конференції у редакції газети „Чорноморські Новини" М. Горинь сказав, що УРП у президентських виборах підтримає Президента Леоніда Кравчука.

Вчинено напад на кандидата в депутати

Луганщина (УНІАР). — У місті Первомайському 10-го червня після півночі біля під'їзду свого будинку знайдено голову Незалежної Профспілки Гірників шахти ім. Менжинського Юрія Архипчука з багатьма ножовими пораненнями.

Ю. Архипчук є кандидатом у депутати Міської Ради Первомайського. Незалежна Профспілка Гірників пов'язує напад на Архипчука з майбутніми виборами.

Українські спортовці здобувають перемоги

Київ (УНІАР). — Українські шахісти стали переможцями великого міжнародного турніру шахістів 16-ої категорії, що відбувся у Мюнхені. Перше місце здобув львів'янин Василь Іванчук, набравши 7.5 точки. Друге місце поділили українець Олександер Білявський та німець Роберт Гюбнер.

На черговий етап змагань за чашу світу з важкої атлетики запрошено трьох українських силачів, які тепер повернулися з перемогою. Роман Севастєєв з Бердянського переміг у вазі 76 кг., піднісши в сумі 347.5 кг. і випередивши на 10 кг. срібного призера — львів'янина Руслана Савченка. Ігор Разорьонов з Одеської області виявився найсильнішим у категорії 108 кг., піднісши в сумі 372.5 кг.

Завершується підготова до 13-ої Конференції в Іллинойському університеті

Урбана, Ілл. (М. Зубик). — Тут у днях від 27-го червня до 2-го липня ц. р. у приміщеннях головного осідку Іллинойського університету відбудеться 13-та конференція присвячена українським питанням. Цю наукову імпрезу, яка, як і попередні, буде мати міжнародний характер, організує Українська Науково-Дослідна Програма при названій високій школі. Спонзорами конференції є Східньоевропейський центр Іллинойського університету, Фундація Українських Студій та інші українські наукові й культурні організації.

Цьогорічна конференція проходитиме під двома головними темами: „Цензура в Україні та українських видань", наради якої будуть відбуватись під керівництвом д-ра Богдана Рубчака, професора порівняльної літератури в Іллинойському університеті в Чікаго, і „Україна в перехідному часі 1990—94"; нарадами цієї частини керуватиме д-р Тарас Гунчак, професор історії Ратґерського університету в Нюарку, Н. Дж. П'ятдесять науковців з ЗСА, Канади, Голляндії, Росії, Словаччини й України прочитають доповіді в українській або англійській мовах та візьмуть участь у групових дискусіях, які передбачає програма конференції.

Відомий політичний науковець Пол Гобел буде головним доповідачем частини нарад „Україна в перехідовому часі 1990—94". Д-р Ярослав Розумний, професор української літератури в Манітобському університеті, буде доповідачем окремої сесії, присвяченої 200-літтю смерти найбільшого українського філософа, Григорія Сковороди. З України та інших европейських країн прибуде біля 25

(Закінчення на стор. 3)

ПАНАХИДА ЗА ПОЛЯГЛИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ

Глен Спей, Н. Й. — Братство кол. Вояків І-ої Української Дивізії УНА, станиця Ню Йорк, та Братство „Броди-Лев" охорони воєнних могил, запрошують побратимів — колишніх вояків І-ої УД УНА, ветеранів, молодечі організації та все громадянство на Зелесвяточну соборну Панахиду за полеглих вояків Українського війська. Панахида відбудеться біля символічної могили на оселі УБС „Верховина" у неділю, 19-го червня ц. р., початок о год. 11:30 ранку. Панахиду відправлять о. Василь Штеленъ, парох української католицької церкви та о. протопресвітер Нестор Коваль, парох української православної церкви в Глен Спей.

Північна Корея кинула виклик світовій спільноті

Токіо. - Як інформують пресові агентства, міністерство закордонних справ Північної Кореї оприлюднило заяву, згідно з якою ця країна зриває стосунки з Міжнародною агенцією в питаннях атомової енергії і найближчим часом зовсім вийде з договору про нерозповсюдження атомової зброї.

В заяві підкреслюється, що приводом до такого кроку послужило рішення МАҐАТЕ припинити технічну допомогу Північній Кореї — у відповідь на відмову Пйонгянгу надати експертам агенції доступ до ядерних об'єктів країни.

Пйонгянг знову повторив, що запровадження будь-яких санкцій проти нього трактуватиме як проголошення війни.

У СВІТІ

В ІРАКУ ЗАПРОВАДЖЕНО нову кару для грабіжників — відрубування руки, якщо вкрадена власність перевищує своєю вартістю 5,000 динарів (12 дол. на „чорному ринку"). Тому, хто здійснив крадіжку вдруге, відрубуватиметься нога, а затриманого зі зброєю в руках розстрілюватимуть на місці. Ці покарання узгіднені з нормами шаріяту, мусулманського релігійного законодавства, і є цілком новим явищем у внутрішній політиці багдадського режиму, який дотепер був прихильником ідей світської держави.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ЧЕРЕЗ Сибір до Москви, російський письменник-дисидент Александр Солженіцин робить недовгі зупинки у різних містах, щоб зустрітися з місцевим населенням. Коли в східньо-сибірському місті Читі його запитали, чи домагатиметься від своєї реґабілітації, А. Солженіцин відповів: „Я буду домагатися реґабілітації селянства. Від тих, кого 'розкуркулили' і від тих, кого силою загнали в колгосп, відібрали землю. За це досі ніхто перед людьми навіть не вибачився. Я вважаю, що кожному селянинові, який хоче працювати на землі, повинні повернути його родинний чи родовий наділ. І повернути безплатно. Це й буде реґабілітацією селянства".

КИРҐИЗІЯ СТАЛА третьою колишньою совєтською республікою, після України і Казахстану, яка парафувала угоду про партнерство і співробітництво з Европейським союзом. Цими днями в Брюсселі киргизький президент Аскар Акаєв і віцеголова Еврокомісії Леон Бриттан підписали відповідний документ.

ПРЕЗИДЕНТ КАЗАХСТАНУ Нурсултан Назарбаєв звернувся з посланням до Верховної ради республіки, закликаючи до консолідації всіх гілок державної влади і всіх політичних сил, громадських рухів та об'єднань з метою виведення країни з глибокої кризи. Він запропонував звести до мінімуму всі видатки держави, крім асигнувань на заробітню платню і пенсії, а також припинити будь-які дотації для промислових підприємств.

РАДА КЕРІВНИКІВ Міжнародної агенції в питаннях атомної енергії прийняла рішення припинити технічну допомогу Північної Кореї у зв'язку з тим, що ця країна порушує попередні домовлення і не дозволяє експертам агенції перевірити північнокорейські ядерні центри. Припинення технічної допомоги, на яку МАҐАТЕ виділяло 250,000 дол. річно, спостерігачі трактують як першу міжнародну санкцію проти Пйонгянгу. Рішення прийнято переважною більшістю головних радних, проти проголосував лише представник Лівії, а утрималися від голосування китайці. Остання обставина дає до зрозуміння, що коли Рада безпеки ООН обговорюватиме питання санкцій проти Пйонгянгу, то Китай може накласти на остаточне рішення своє вето.

ПРОТИ СКАСУВАННЯ ембарґо на доставу зброї боснійським мусулманам висловився міністер закордонних справ Франції Ален Жюппе. Виступаючи в місті Монпел'є на зборах, присвячених виборам в Европарлямент, він заявив, що в разі скасування ембарґо „Росія повністю стане на бік сербів і війнаще більше розгориться". Тому А. Жюппе вважає, що замість скасування ембарґо треба шукати способів припинення збройного конфлікту і якнайшвидшого роззброєння ворогуючих сторін.

НІМЕЦЬКА ГАЗЕТА „Більд ам Зонтаґ", покликуючись на подані урядові країни донесення спецслужб, пише, що „російські мафіозні групи вже декілька тижнів володіють важливими компонентами для виготовлення атомових бомб". Це питання минулого тижня обговорював у Бонні кабінет міністрів. Дорадник в питаннях діяльности спецслужб Бернд Шмідбавер сказав в інтерв'ю названій газеті, що „російські злочинні організації можуть вдатися до шантажу, використовуючи для цього радіоактивні речовини". Західні розвідки передбачають, що російська мафія в найближчий час може погрожувати вибухом невеликої атомової бомби або радіоактивним занечищенням довкілля.

МОСКОВСЬКА „Независімая Ґазета" стверджує, що „апатія і цілковита байдужість до всього, що відбувається, охоплює все більше число росіян. Втрачається повага до будь-якої форми влади: і до президента-реформатора, і до 'міцної господарської руки' прем'єр-міністра, і до народних депутатів". Навіть найбільш оптимістичні прогнози передбачають, що російська політика і економіка поступово опуститься на дно стагнації, яка продовжуватиметься дуже довго. На думку коментатора газети Євгенія Краснікова, єдиним виходом для Росії є „м'який перехід до диктатури".

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ російського Ґоскомстату Аріс Захаров повідомив на засіданні уряду, що промислове виробництво в Росії за останні п'ять місяців впало на 26 відсотків. При цьому, якщо в енергетичному комплексі падіння склало 12 відсотків, в харчовій промисловості — 22 відсотки, то в машинобудуванні — 45 відсотків, а в хемічній і нафтовій ділянках — 35 відсотків.

ІМПЕРАТОР ЯПОНІЇ ВІДВІДУЄ ЗСА

Президент Б. Клінтон і його дружина Гіллярі вітають японську імператорську пару в Білому Домі.

Вашінгтон. — У понеділок, 13-го червня, президент Билл Клінтон прийняв у Білому Домі японського імператора Акігіто з дружиною. „Ми вітаємо вас не як одного з наших численних відвідувачів, а як почесного гостя і старого друга", — сказав Президент імператорові.

Після розмови президента Б. Клінтона з імператором Японії відбувся урочистий обід у Трояндовому саді.

Під час зустрічі президент Б. Клінтон заторкнув у загальних рисах складні відносини між Токіо і Вашінгтоном, сказавши, що З'єднані Стейти і Японія є партнерами у справах вільного обміну товарами й ідеями, а також у справах розвитку демократії і процвітання всього людства.

Слова Клінтона не можна назвати початком нового діялогу про американсько-японські відносини, бо японська конституція надає своєму імператорові виключно церемоніяльну ролю. За словами вашінгтонських чинників, під час зустрічі ніякі серйозні політичні й економічні справи обговорюватися не будуть.

Відвідини імператорської пари у З'єднаних Стейтах триватимуть 16 днів. Імператор вийде з Вашінгтону в середу рано, 15-го червня, і поїде у Вірджінію, де виступить у приватній школі, а звідти у Ню Йорк. Це другі відвідини японського імператора З'єднаних Стейтів.

Після обіду перед гостями виступив Мстислав Ростропович, який наступного тижня завершує свою діяльність на становищі головного диригента Національної симфонічної оркестри.

В АМЕРИЦІ

ХОЧА ЗСА ТОМУ кілька днів гостро та голосно виступили з вимогою покарати Північну Корею за те, що не дозволила міжнародним інспекторам перевірити одну з їхніх ядерних станцій, то самі досі не подали будь-якого пляну. Ба, щобільше, відповідальні чинники не можуть між собою узгіднити, які саме санкції застосувати проти північної Кореї, бо ніяк не можуть дістати так потрібної для цього підтримки від Китаю, Японії та інших країн. Роберт Галуччі, асистент секретаря Державного департаменту для політично-військових справ, зізнаючи перед Підкомісією закордонних справ Палати Репрезентантів, сказав, що ЗСА сподіються найти для цього розв'язку в кількох наступних днях.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 9-го червня, Сенат затвердив кандидатуру професійного дипломата Френка Вайзнера на становище амбасадора ЗСА до Індії, яке вже понад рік не було заповнене. Крім того схвалено два інші амбасадорські призначення — Тимоті Хобра, члена вашінгтонської адвокатської фірми та шкільного приятеля президента Б. Клінтона з Джорджтавнського університету амбасадором ЗСА до Сінґапуру та Джозефа Паоліно, колишнього посадника Провіденс, Р. Ай, амбасадором ЗСА до Мальти.

У НЕДІЛЮ 12-ГО червня, в Ню Йорку відбулося вручення нагород Нюйоркського кружка драматичних критиків, які популярно називають „нагородою Тоні" за сценічні театральні виступи. Нагороду за музичну п'єсу отримала п'єса „Пешин", за драму п'єса „Енджелс ін Амеріка: Перестройка". Нагороду найкращої акторки отримала Джейн Едамс за свою ролю у п'єсі „Ан інспектор коллс", нагороду найкращого актора отримав за ролю у п'єсі „Енджелс ін Амеріка": Перестройка" актор Джеффрі Райт, а за ролю найкращої акторки в музичній п'єсі „Керусел" отримала Одра Енн МекДоналд.

КОНФЕРЕНЦІЯ „Американсько-ізраїльські відносини і новий світовий порядок" проходить в Інституті міжнародних відносин Єрусалимського університету. У засіданні, присвяченому проблемам американської політики щодо регіональної безпеки у період після „холодної війни", взяв участь і виступив амбасадор України в Ізраїлі Юрій Щербак. Учасники конференції підкреслили, що ЗСА розуміють важливу ролю України у створенні европейської системи безпеки та її право на територіяльну цілісність.

АЛЬМАНАХ '95

У 1995 році припадає 50-ліття закінчення Другої світової війни. Цій темі й буде в основному присвячений Альманах УНС '95. Просимо авторів надсилати матеріяли до 20-го серпня цього року. — Ред.

Дитяча література в Україні дуже потрібна

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович) — До редакції „Свободи" заходять майже усі визначні гості з України, але часом більше залишаються в пам'яті ці менше визначні, але такі, за яких говорить їхня праця. Так здається є у випадку директора і головного редактора видавництва дитячих книжок в Україні Яреми Гояна і Василя Василашка, які приходять до нашої редакції в товаристві д-р Наталії Пазуняк, щоб розповісти про Видавництво „Веселка" і вручити головному редакторові грамоту цього видавництва.

Ред. В. Василашко (справа) і директор видавництва Я. Гоян (зліва) у редакції „Свободи". Посередині д-р Н. Пазуняк.

Саме про ці книжки, що їх видають, говорять ці гості і дальше праця їхнього видавництва є для них найважливішою справою.

Тут в ЗСА ці ентузіясти дитячої літератури вже вдруге і кожний раз їхнього цілло є показати нові видання не лише українській громаді, але й неукраїнцям. Тим разом вони привезли 90 нових книжок — останніх видань для презентації їх на виставці дитячої літератури в Чикаґо, а відтак цих 90 книжок, що їх видавець і редактор привезли, переїхало разом з ними до Торонто на міжнародну виставку дитячих видань.

Як інформують гості, книжки їхнього видавництва, що до речі отримало назву „Веселка" ще у 1964 році, призначені для різного віку дітей, а саме видавництво існує від березня 1934 року. У їхньому здобуванні 10,000 назв книжок, а тираж досі вже перестугив 1 більйон 100 мільйонів примірників.

Тепер у них 250 книжок готових до друку, в останньому році випущено 110 книжок, але тепер є величезні труднощі з виданнями, а головне з папером. На жаль державної допомоги обмаль тому, що державні чинники фінансують в першу чергу шкільну бібліотеку.

(Закінчення на стор. 3)

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to "Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Західня Европа і проросійська політика ЗСА

Еванс і Новак — це пара видатних американських журналістів-коментаторів, які належать до „синдикованої" кляси, розсилаючи свої статті до цілої низки часописів у ЗСА. Така їхня остання синдикована стаття з цікавим заголовком: „В очікуванні на Клінтона", із підзаголовком „Европа глядить на Президента — шукаючи лідерства у підході до можливого імперіялізму Росії — і не отримує його".

Стаття довгенька і нічого докладно переповідати її, та її зміст прецікавий, бо стосується трикутника — Америка, Росія й Україна. Держави Західньої Европи, зокрема Німеччина, яка після її з'єднання нараховує 90 мільйонів населення і найкраще досвідчила на собі російський імперіялізм (поділ Німеччини у Потсдамському договорі з 1955 року) — дивиться на Україну з її 52-мільйоновим населенням як на ґаранта миру у новій констеляції сил після розвалу совєтської імперії. Але Україна переживає важку економічну кризу, якої не може перебороти без допомоги зізовні . Ось тут саме европейські держави дивляться на Вашінґтон, бо ЗСА були лідером демократичного світу і насправді вони накреслювали політику супроти Сходу Европи, що її приймав европейський Захід.

Однак, тепер настала не так кумедна, як радше пресумна ситуація, що за президентури Билла Клінтона Америка перестала бути лідером і її політика супроти Сходу Европи суперечить з настановою Західньої Европи. Бо Америка за президентури Клінтона має на увазі найперше інтерес Росії. Навіть тепер, коли виразно зросли в Росії праві реакційні сили, підтримувані також комуністами, бо ті й інші мріють про відбудову імперії. Еванс і Новак твердять, що — конкретно — Америка не дає ніякої допомоги Україні, бо воно „розгнівало би" Росію. Для ілюстрації свого твердження — Еванс і Новак згадують недавні відвідини Боріса Єльцина в Німеччині: він одверто заявив, що Україна є його „найбільшим клопотом" та не скривав, що Україна залежна від нафти, якою розпоряджає Росія.

На цьому місці була вже мова про наче традиційну проросійську політику Америки. Попередній уряд президента Джорджа Буша розчарувався у своїй оцінці Москви, як ґаранта миру і безпеки, коли в Москві сталіністи перевели свій невдачний путч. Деякий відхил від орієнтації на Москву проявився у визнанні державности України ще за Джорджа Буша. Згаданий вгорі зріст реакційних впливів у Росії вплинув на зустріч Клінтона з Леонідом Кравчуком на летовищі під Києвом, на запрошення Кравчука до Вашінґтону і підписання у Москві „договору Трьох" — Клінтона, Єльцина і Кравчука, про відмову України від ядерної зброї і про непорушність кордонів України.

Але це був, як виходить із статті Еванса і Новака, тільки епізод, бо закордонна політика Клінтона по суті далі проросійська, зиґзакувата, неясна для західніх союзників Америки та далека від політики, яку повинен би вести лідер вільного світу. Державним секретарем є Воррен Кристофер, який сам признав своє незнання Сходу Европи і його проблематики, бо справжнім керівником політики супроти Росії й України став Строб Талбот, його, Кристофера, перший заступник, приятель Клінтона з університетських студій, закоханий в російській мові й літературі та перекладач деяких російських творів на мову англійську.

Склалася ситуація, у якій раптово обнизився міжнародний престиж Америки. Терплять на цьому і сама Америка і вільний світ, терпить Україна, яка борсається у хронічній економічній кризі, у неладі адміністраційного апарату та у злочинстві мафіозів, які використовують ту кризу і той нелад для власного збагачування коштом держави, який жаль, що такі мудрі статті, як ось стаття Еванса і Новака, не знаходить зрозуміння у Білому Домі.

Ярослав Гайвас

ВАЖКИЙ, АЛЕ ОЧЕВИДНИЙ ВИБІР

I

Коли пишеться оцей матеріял в Україні панує драматичне напруження, неначе підгар'ячковий стан. Його створили поєднання складних об'єктивних передумов і численні людські помилки та амбіції. І тепер приходиться вибирати альтернативи, серед яких ні одна не гарантує особливо корисних розв'язок.

Уже не цілих три тижні ділить нас від вибору президента України 26-го червня 1944 року. Нелегко уявити собі складніші умови для цього. Оце минає два з половиною року, як обрано Президента 1-го грудня 1991 року, і щойно нині опам'яталися деякі найвищі державні діячі, а між ними сам Президент Леонід Кравчук, що такий довгий час не вистачив йому спрецизувати й ухвалити закони та норми діяльности того найвищого національно-державного достойника. Дехто пропонує взятися до цього саме тепер, коли створилася ситуація, яка вимагає негайних заходів для забезпечення поточного функціонування держави, а устійнити й схвалити закони президентури вимагало б у теперішньому укладі сил для того довгих місяців. І як показали вибори голови парляменту та його заступників — наявна більшість сучасного парляменту своїми поглядами й поставою протистоїть дотеперішньому Президентові, який знову кандидує на президента. Значить до існуючого вже цілого комплексу суперечностей долучилася б ще одна, далеко не найменша. Отже, такий найвигідніший вихід з того стану є відбути вибори президента в назначеному попереднім парляментом, а теперішнім парляментом потвердженому, реченці. З вибором президента зразу прийде на чергу, якщо ще до того часу не буде це виконане, створення нового Кабінету міністрів і додаткові вибори, які відбудуться на початку липня цього року, але майже певно не змінять укладу сил у парляменті так, що не треба буде робити значніші пересунення. Як бачимо, українська держава й суспільство України опинилися у такій скомплікованій ситуації, яку важко собі уявити. Вийти з неї й почати нормальну роботу невідкладне завдання, бо продовжати, а чи навіть ще далі замотувати той, гірший гордійського, вузол, може скінчитися тяжкими наслідками.

З вибором президента западе рішення, яке після попереднього вибору парляменту в березні-квітні ц. р. і доповняючих виборів у липні та покликанні нового Кабінету міністрів буде створена конкретна, очевидно не всім до вподоби, підстава для всіх дальших практичних кроків, для зміцнення держави, для духово-моральної і суспільної перебудови українського суспільства, взагалі для нормалізації, для стабільности життя. Сподіємося, що коли вже настане такий ведучий до нормального стан, усі суспільні та індивідуальні сили країни візьмуться власне до цих завдань, а вже історикам, соціологам, політологам та подібній братії залишать шукання і суперечки, які сили і люди змогли довести до такого і жалюгідного і крайньо небезпечного положення. Одне в тій ситуації вигідне для українського народу і його держави, а саме, що в близькому і дальшому сусідстві немає сили, яка могла б спробувати використати для себе те положення, бо, хоч охочого до такого не бракує, але для того він не має сил, ані умови не пригожі.

Як бачимо перед суспільством України вибір важкий, але очевидний, бо кращого немає. Хто буде обраний президентом України і хто стане першим прем'єр-міністром, покажуть вже не місяці, а найближчі тижні. Маємо підставу сподіватися, що ті, хто вирішуватиме безпосередньо ці завдання, навчилися дещо від життя. А насамперед зрозуміли, що тут не теоретичні доктрини, не діємати й ідеології, але потреби народу й держави. Найкраще й найлегше їх розв'язувати, коли притягнути до відданої співпраці всі групи, партії й суспільні середовища, тобто сконцентрувати всі сили. Всенаціональний фронт оце, що нині на потребу. Добре сталося, що ліві й найлівіші елементи українського суспільства зрозуміли й заговорили про всенаціональну консолідацію. Правда, вже на перших кроках, коли прийшла нагода застосувати цю консолідацію в житті, вони збилися зі шляху. Але справжні їхні тенденції та наміри, а в тому їхню здібність і охоту кооперувати з депутатами і фракціями інших світоглядових і політичних напрямків покаже майбутнє.

Продовження буде.

Омелян Твардовський

Нові проєкти Фонду відродження спорту в Україні

Посилюються процеси відродження спорту в Україні, в яких, у значній мірі, беруть участь українці ЗСА і Канади, а зокрема, Українська Спортова Централя Америки і Канади (УСЦАК). Що на долю тієї найвищої на цьому континенті, спортової установи випало це дуже важливе завдання і вона досі виконує його вдало і зразково, знає у великій більшості наше патріотичне громадянство. Саме, завдяки цьому фактові, УСЦАК здобув собі в лоні великого числа справжніх прихильників відродження спорту в Україні, заслужене довір'я. Доказом цього служать нам численні листи, признання, заохоти і подяки і найважливіше масові пожертви, якими УСЦАК був спроможний оплатити вписові членські внески до Міжнародних спортових федерацій для 35-ти спортових федерацій України.

Завдяки цим внескам спортовці України, значно раніше вийшли на міжнародну арену під своїм національним прапором, під яким гідно прославляли свою батьківщину. Згадаймо перший в історії самостійний виступ збірної плавання в Монтреалі ще в 1990 році (тоді ще існувала „злюща імперія"), а далі виступи тенісистів, наколесників, легкоатлетів, відбиванкарів, футболістів, фігуристів й ін. Згадаймо стипендійний фонд Оксани Баюл, підтримку Футбольній Федерації, збірній саночникам України і врешті покриття кошту перелету збірній України на зимову Олімпіяду в Норвегії, добові витрати усім членам збірної, як теж оплату за продукцію історичної касети-фільму з першого виступу олімпійців самостійної України. Згадаймо і спільні акції УСЦАК з такими суспільно-громадськими і політичними організаціями, як УККА, УКРада, СУМ, Пласт, УСК і УНДім у Ню Йорку, що принесла коло 65,000 дол., що пішли на співоплату гімнастичного інвентаря для збірної України.

Останньо спільно з КР УККА Ню Джерзі з нагоди зустрічі з Оксаною Баюл і Віктором Петренком, зібрано к. 4,500 долярів на перебудову льодової арени в Одесі. Якщо додати всі ці пожертви разом, то вони далеко перейшли суму 200,000 дол. Честь і слава усім щирим жертводавцям, що цими щедрими пожертвами причинилися до цього великого діла. Як нагороду за цей ентузіязм, усі ми разом пережили перші тріюмфальні виступи на різних рівнях світу і Олімпіяді: Віктора Петренка, Оксани Баюл, Вячеслава Загороднюка, Дмитра Дмитренка, Сергія Бубки, Оксани Цербе, дружин; збірної футболу, відбиванки і ряду інших. Це тільки перші ластівки великої к. 8-мільйонової спортової „армії" України. Потенційно Україна зможе себе вповні показати на світовій арені, коли вийде врешті із затяжної економічної кризи, яка боляче вдаряє по організованому спорті. Ось і тому поруч інших важливих ділянок життя нашого народу на батьківщині, нам прихильникам відродження спорту і слави України, доводиться підтримати цей дуже важливий процес.

З досвіду і зустрічей із спортовими діячами і спортовцями з України, бачимо, які важкі рани залишила по собі на них колишня злочинна система імперії, що пляново зруйнувала національний рух та позбавила їх знання рідної мови. Легко нам критикувати цей стан, обурюватися, але чи це причиниться до покращання цього стану? Мабуть, ні! Ось і тому УСЦАК вибрав шлях систематично підтримувати процеси відродження, різними шляхами: фінансовою підтримкою, особистими зустрічами, кореспонденційними зв'язками, пресовими вістками й ін. Процес відродження спорту, як і в інших ділянках проходитиме, покищо, повільно і ми мусимо бути вирозумілі і терпеливі. Тепер УСЦАК розпочинає чергову кампанію збіркової акції для виконання таких проєктів:

1. Ухвалено підтримку на перебудову льодової арени в Одесі, суму 5,000 дол. Ця арена має чудові традиції. Там тренують висококваліфіковані фахівці 260 юних фігуристів. Там виховалися Віктор Петренко, Оксана Баюл, Вячеслав Загороднюк. Перебудову розпочали ще в 1986 році, досі виконали 35 відс. робіт. Необхідно придбати льодовий чистильник (замбоні"), що стараються зробити прихильники Олімпійського Комітету в Торонто під проводом Стаха Габи.

2. Завдяки співпрацівникові УСЦАК Дмитрові Фелдові, Американська федерація саночників і Американська олімпійська тренувальна програма погодилися безплатно дати можливість удосконалити санкові старти трьом перспективним українським саночникам-олімпійцям (Наталці Якушенко, Ігорові Урбанському, Андрієві Мухінові і їх тренерові Романові Рудницькому) впродовж двох тижнів на штучно заморожених санкових тра-

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

КОСТА РІКА — КРАЇНА МИРУ

Коста ріка, себто „Швайцарія Середньої Америки", примістилася на перешийку (Істмус), що лучить Північну і Південну Америки. Коста Ріка своїми нерівними пасмами гір ставляє „перепону" Караїбському морю та Тихому океанові злитися разом. На суходолі вулкани підіймають свої гострі верхи з гущавини прибережної джунглі та соковитого центрального плоскогір'я і дають світові знати, що деякі з них надалі активні... А на пасмах врожайної землі фармер кави весело підганяє вола, який спокійно тягне розмальований візок. А це особливий візок, бо має тільки два колеса так споруджені, щоб при своєму обороті „співали". У дійсності, це скорше резонантне деренчання що підхоплюють зацікавлені туристи як одну з характеристичних місцевих рис.

Коста Ріка зі своїм понад тримільйонним населенням на просторі меншім, ніж американський стейт Вест Віджінія, має свою особливу відмінність. І хоч довкруги неї часто вибухають цивільні перевороти, вона сама зуміла успішно затримати спокій, а її громадяни „ентузіястично захопились слушною нагодою жити гармонійно і демократично", подивляючи притому ЗСА. Між іншим по суті Коста Ріка вважається демократичною країною хочби тільки для того, що має багато і добрих шкіл; 80 відс. землі належить до малої приватної власности, а велика концентрація землі, гроша і сили у кількох руках не існує! Додаймо, що мирному житті країни сприяє теж невтручання у справи чужих урядів та брак формального війська.

Коста Ріка з економічного боку — це країна у розвитку. У 1980 роках, після 20 років добробуту, виявилося, що її економіка знайшлася у фінансовому випадково несприятливому становищі... Що ж сталось?. Кризу викликало велике зовнішнє заборгування, яке прийшлося ліквідувати оздоровленням торговельного та бюджетного дефіциту. А щоб платити бодай тільки відсотки від позичок треба було зужити державні резерви золота. Настала хвилина забути колишній добробут і перепровадити зміни в економіці, головно у ділянці ощадности та збільшення продуктивности. Пригадаймо, що у минулому Коста Ріка експортувала рільничі продукти такі як: кава, банани, риж, какао, цукрова тростина та кукурудза. Коли ж світові ціни на рільничий експорт значно впали, тоді прийшлось фармерам, щоб здобути тверду валюту, збільшувати площу культурних рослин, занедбуючи дійсне запотребування домашнього споживача. Це довело до цього, що нині ця рільнича країна мусить імпортувати зерно для виживлення власного населення.

У шуканні позитивної розв'язки покращання економічного положення звернено увагу на розбудову туристики. Притому виявилося, що Коста Ріка має великі можливості конкурувати у цій же ділянці з Мехіко, Бразилією та Караїбськими островами. Але тут прийшлось проковтнути гірку пілюлю. Правда, хоч туристика приносить багато гроша, то теж може нищити довкілля. А щоб, одначе, дати туристам якнайбільш можливий доступ до краси природи і заразом цю красу затримати якнайдовше, уряд своїм законодавством створив охорону природного довкілля, а особливо тропічного лісу... Є погляд, що економічно далеко більш корисним було б продавати землю чужинецьким капіталовкладникам на культуру цукрової тростини, ананасів, як теж годівлю тварин. Екологічно, проте, захист лісу — це відповідальність сучасности перед майбутністю!

У минулому, Коста Ріка свою історію почала від цього, що Колюмб під час, четвертої подорожі до Америки у 1905 році зустрівся був з індіянами, які носили золоті прикраси і оповідали про свою околицю як джерела дорогоцінного металю. На основі отієї інформації, захоплений блакиттю пінистих морських хвиль, що заливали золотаві пляжі на тлі соковитої зелені джунґлі, він назвав це місце Коста Ріка себто „дороге побережжя" ... Та не сповнилися мрії багатства еспанських переселенців, бо їх охопило розчарування, не знайшовши копалень золота... Але вже від яких 170 років існує можливість для Коста Ріки знайти золото на одному з її островів.

Як це сталося? Отже, коли у 1821 році колоніяльна імперія Еспанії розпадалася, а військо Сімона Болівара зближалось до Ліми — нинішньої столиці Перу — величезну кількість скарбу у золоті, сріблі та прикрас, які були у 63-ох місцевих костелах, еспанці перевезли до пристані Кало, щоб наладувати на корабель „Мері Дір". Капітан Томсон отримав був припоручення перевести скарб до Панами і передати його еспанській владі... Та сталось інакше. Під час плавби залога корабля повбивала еспанську сторожу, а скарб перевезла на тропічний острів Тихого океану, яких 480 км від побережжя Коста Ріки... Змовників спіймали і покарали їх як піратів. Сам же капітан Томсон утік, одначе, ніколи не мав змоги відкопати

(Закінчення на стор. 3)

Георгій Якубчук,
Мелітопіль, Україна

НА СОБАЧОМУ ХУТОРІ

II

Голод — тяжкий, безжальний лиходій, з кожним днем посилював наступ на більшість жителів села. В такий час знову зголоднілу Марію забрала тітка до себе. Ми ж страшенно голодували. Вже на початку січня 1932 року в селі були пухлі з голоду люди. З'явилися перші мерці, яких хоронили спочатку в окремих могилках.

Першим у нашій родині на початку лютого помер наш батько. Ходила наче з хреста знята, наша добра мати. В кінці березня після солоної юшки з лободи в мене почали пухнути ноги. Нічого не хотілося мені, ніщо мене не цікавило. Стомився навіть жити в свої неповні 19 літ. Матуся приносила мені інколи їстивний шматок, що якось вона його роздобула. Я був щодня на роботі, сіяли ярину, знесилені люди і шкапи тягали дерев'яні борінки. Сама ж мама слабіла й гинула на очах. На початку квітня її мертве тіло з іншими трупами без півчої і оплакування відвезли на цвинтар і поскидали, наче колоди дров, в братню могилу. А потім завітав до нашого двору рідний брат тата й забрав мене з села. „У нас організований радгосп. Будеш працювати. Дво則разовий приварок і 600 грамів хліба на добу. Не дадуть жити, проте не дозволять і померти", — запевнив дядько. Збирався я недовго. Дві пари полатаних батькових і братових штанів, опорки з чобіт, облізлий з відірваним козирком кашкет. Усе це було моїм багатством на той час. Одному Богові відомо, як мені тоді довелося пережити те лихоліття.

Зібрали добрий урожай у 1933 році. Вже вволю наїдалися в радгоспній їдальні.

Та якась незнана сила потягла мене, неначе на аркані, до рідного села в батькову оселю. Та й Самійло в останньому листі запитував мене про наші справи, збирався на осінь додому. Що я міг йому відповісти?

А ще глибоко в душі, наче на дні криниченьки, жевріла надія зустрітися з сусідкою Марійкою. Коли б це була не основна причина мого рішення — повернутися. Й зразу в уяві поставала зніяковіла красуня з опущеними очима й легким тремтінням тіла, яка прийшла попрощатися з сусідами при своєму від'їзді в місто до тітки. А було це ще в кінці 1932 року. Ось з такими думками й згадками вийшов я на маківку гори, яка круто спускалась до відомого нам „Собачого хутора".

З висоти я знову побачив яругу, на дні якої поблискувала невелика калюжа, оточена заростями очерету. Туди далі було видно розірвану греблю з підрослими вербами. Скрізь було видно занедбані й забур'янені селянські двори. Виглядали поміж дерев оголеними латами й кроквами пустки. Хутір був без ознак життя людей, ніби зовсім мертвий. Складалося враження, що через цей колись квітучий хутір, пронеслась страшна руйнівна сила. Стало тяжко на душі і я почав спускатися вниз, по дорозі, зарослій бур'янами.

Надвечір я підійшов до рідного села. Знайомі з дитинства вузькі вулиці й завулки старої та широкої, просторої дороги нової частини села не можна було впізнати. Ніби якась ворожа навала прокотилася селом, здавалось тут побувала ціла татарська орда. Окремі завулки лежали в суцільних руїнах, які позаростали високими реп'яхами та бур'янами. Лише темнокоричневі рясні плоди слив в садах гнули гілки дерев до землі, червоніли і жовтіли стиглі яблука. Йдучи вулицею, впізнавав старі місця. Тут жили дядько Петро з тіткою Улитою й трьома малими дітьми. Нині їх оселя-пустка дивилася порожніми вікнами. Далі розкрита клуня зустріла мене своїми голими ребрами-кроквами. А ось за заворотом, за деревами й наша хата з позабиваними навхрест вікнами. Причілкова стіна, як і раніш, підперта товстим стовпом, обідрана до вальків. Стоїть, наче стара баба, й спирається на стовп, як на костур. І, о диво! За моєю пусткою з'явилася побілена з охайним двориком хата сусідів. „Живуть, повернулися!" — часто забилося в мене серце, наче спіймана в сітку пташка. Я поспішав до сусідів, Задзявкотіло щеня, що сиділо на прив'язі. На гавкання цуценяти з хати вискочила повногруда чорнява красуня й здивовано вп'ялася карими очима в мою постать. Я у відповідь посміхнувся. Враз Марія з голосним плачем кинулася до мене. „Стьопа, ти? Живий?" — не могла стримати своїх почуттів сусідка й подарувала мені перший гарячий поцілунок. Довго ми гомоніли з нею, розповідаючи про своє життя-буття. Марійці тоді поталанило і вдалося влаштуватись у родину директора заводу. Дружина директора, молода жидівка Сара, виявилась напрочуд вразливою, чуйною людиною. Марія тому в тяжкі часи горя не зазнала й не голодувала, не відчувала подиху страшної смерти. Залишилися живими мати й старший брат Йосип. Решта родини не витримали суворої півночі й повмирали на чужині. В листі Йосип просив Марію навідатися в батькову оселю і підготувати її до повернення матері в своє рідне село. Ще в жнива, коли вистиг добрий хліб і страшна смерть збирала свої ужинки у вигляді мерців, які попереїдалися на свої голодні, знесилені шлунки новим хлібом, Марія прибула в село. Працювала в колгоспі телятницею й наводила лад в батьковому дворі.

Ми вирішили спільними силами привести до ладу сусідні оселі і підготувати до переїзду її родичів й мого старшого брата. Через місяць ми з Марією розписалися у сільраді й справили невеличку вечірку, навіть із засмаженою куркою й двома пляшками горілки.

Наступили щасливі дні родинного життя. Моя Марійка виявилася прекрасною господинею й чудовою людиною. Лише зрідка гадки про заклик до лав Червоної армії змушували мене ставати похмурим, замислюватись.

Посмертна виставка творів О. Гладкого відкриється в УМ

О. Гладкий: „Узбережжя Мейну" (олія).

У неділю, 19-го червня ц. р., Український Музей в Ню Йорку відкриє посмертну виставку українського мистця Ореста Гладкого. Виставка представить 45 олійних і акварельних робіт цього мистця. Буде надрукований каталог із статтею Святослава Гординського про життя і творчість О. Гладкого і список виставлених творів мистця.

В своїй статті С. Гординський пише: „Кожну чутливу людину зачаровує багатство вражень, що їх дає світ земний і небесний, вона хоче свої почування висловити..." О. Гладкому це вдалося зробити, „передаючи свої почування малярськими способами". Він особливо любив море і ця тема домінує в його творчості. Тема ця подається в різних аспектах, кожний з яких віддзеркалює наставлення, почуття і особисті враження мистця. Іншими темами творчости мистця були краєвиди, небо, гори і дерева. Він має декілька робіт із зображенням дерев'яних церков на тлі пишної природи.

О. Гладкий був архітектом, останнє професійне становище якого було — головний архітект будівельного відділу міста Ню Йорк. Він народився в Букарешті, Румунія, у 1905 році, в українській родині д-ра Семена і Анни (з Жеховичів) Гладких. Вчився у Галичині і хотів бути лікарем, але в ті часи польської влади це було для українця неможливим. Тому О. Гладкий був змушений поміняти пляни і почав вчитися на архітекта. Після закінчення студій він почав практикувати у приватній кооперативі інженерських робіт — КІР. Під час совєтської та німецької окупацій Галичини О. Гладкий працював в адміністраційних бюрах. Еміґрувавши до Німеччини, починає викладати архітектуру в Мюнхені в УНРРА університеті. У 1951 році О. Гладкий разом з дружиною приїздить до Америки, де для нього відкрилися великі можливості зробити кар'єру, працюючи в різних відомих архітектурних фірмах.

О. Гладкий був активним членом української громади в Америці. Він працював у Мистецькій комісії Крайового Комітету Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні, і в Комітеті будови української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку. О. Гладкий помер у 1990 році. Продовж свого напруженого професійного і громадського життя він знаходив хвилини для своєї творчости, завдяки чому залишив велику мистецьку спадщину.

Після закриття виставки, твори О. Гладкого увійдуть у постійну колекцію образотворчого мистецтва Українського Музею в Ню Йорку.

Мандрівна виставка „Прологу"

У залі місцевого Українського спортового клубу проходить від 5-го до 18-го червня ц.р. „Виставка документів УГВР та визвольної боротьби України в час і після Другої світової війни", зорганізована громадським ювілейним комітетом для відзначення 50-річчя Української Головної Визвольної Ради.

Окрему частину виставки становить мандрівна виставка „Прологу" п.з. „Документи до історії визвольної боротьби 1943-1950". До неї входять 55 плякатів-експонатів різного розміру, до яких прикріплені копії знимок чи репродукції документів (побільшені, поменшені або без зміни), оригінали яких зберігаються в архіві „Прологу" в окремій колекції „Збірка документів Миколи Лебедя". На експонатах мандрівної виставки — головно документи з 1943-50-их років, але є й такі, які виходять поза часові рамки активної збройної боротьби.

Експонати діляться тематично на чотири групи: 1) УГВР, 2) Українська Повстанська Армія — УПА, 3) Організація Українських Націоналістів — ОУН на українських землях і збройне підпілля та 4) Документи ворогів. Група „УГВР" міститься на 11 плякатах, центральною темою яких це Перший великий збір (ПВЗ) УГВР (11—15-го липня 1944 року). Тут входять групові світлини учасників збору, фотографії всіх засновників та кооптованих пізніше членів УГВР, відбитки титульних сторінок різних документів із діяльности УГВР, статті про УГВР та світлини військових відзначень. Найновіше тут — це кольорові фото сучасного вигляду місця, де колись стояла славна лісничівка, місце заснування УГВР. Раніше вважали, що лісничівка належала до села Недільна колишнього Стрілківського району, але сьогодні ця територія знаходиться в околиці села Сприні Самбірського району.

Друга група виставки має 21 плякати про „УПА". Тут зібрані світлини з періоду визвольної боротьби та індивідуальні знимки деяких вищих старшин армії. Відбитки документів у цій групі — це титульні сторінки журналів та одноднівок УПА, пропагандивні листівки з різних теренів та періодів, титульні сторінки вишкільних посібників і інше. Окрему частину в групі УПА творять сім побільшених фотографій, знятих під час присяги учасників Старшинської школи „Олені" 21-го вересня 1944 року.

До групи „ОУН" на українських землях і збройне підпілля належать 17 плякатів, на яких містяться світлини деяких провідних членів теренової сітки, та репродукції титульних сторінок різних підпільних видань і листівок. Чотири побільшені відбитки — дереворити мистця Ніла Хасевича з 1949 року служать прикладом технічних спроможностей збройного підпілля на той час. Іншими документами історичної ваги це відбитки листів-звернень (писаних оригінально на полотні) політичних в'язнів Мордовських спеціяльних таборів, з 1955 року.

Остання група експонатів „Документи ворогів" має шість плякатів, на яких такі факсиміле: чотири нацистські оголошення про розстріл українців у Галичині, з 1943-44-их років; звернення міністра державної безпеки УССР до підпілля з 1949 року; копія повідомлення в совєтському щоденнику про розстріл Василя Охримовича з 1954 року; копія документу розшуку („гончий лист") гестапо за Миколою Лебедем, разом з його фотографією, з 1941 року.

За категоріями матеріялу виставка групує такі експонати: титульні сторінки майже всіх головних підпільних видань УГВР, ОУН на українських землях та УПА (разом 55) та частинний чи повний текст вибраних документів (46); індивідуальні знимки всіх членів УГВР та більшість ключевих командирів УПА і провідників ОУН на українських землях (49) або групові фото (27); дещо побільшені дереворити (чотири); світлини військових відзначень (10), та світлини сучасного вигляду околиці лісничівки (сім). Все це чорно-білі репродукції, крім світлин військових відзначень та сучасного вигляду місця ПВЗ УГВР.

Вперше виставку з такою тематикою підготовано „Прологом" у жовтні 1984 року для показу в Ню Йорку з нагоди святкувань 40-річчя заснування УГВР. Пізніше експонати виставлялися також в інших громадах і тому виставка називалася вже від початку „мандрівною". Нещодавно її оглядали також у Ню Йорку (листопад 1992 року) під час святкувань з нагоди 50-річчя заснування УПА. Сам зміст виставки доповнювався і частинно мінявся кожний раз новими експонатами чи документами. Цього року мандрівну виставку „Прологу" плянується експонувати також в Україні.

За ширшою інформацією можна звертатися до Петра Содоля, ч. тел. (212) 260-6600 або на ч. факсу (212) 260-6478, та листовно на адесу: Prolog Research and Publishing Corp.; 140—142 Second Ave., Suite 401, New York, NY 10003-8364.

ЦИМИ ДНЯМИ американці, які цікавляться спортовими змаганнями, зокрема гокею та кошиківки пильно стежать за успіхами нюйоркської гокейової дружини „Рейнджерс" і нюйоркської дружини кошиківки „Нікс", бо обидві дружини змагаються за чемпіонати країни. У той самий час, як ці обидві дружини є на вершинах спортової слави, фірма Віяком, що є їхнім власником, робить заходи, щоб продати обидві дружини. Не тільки те, ця ж сама фірма продає і каблеву мережу, що передає спортові змагання та спортову арену Медісон Сквер Ґарден, яка є базою цих обидвох дружин. Аналітики уважають, що ці заходи Віяком є спричинені дефіцитом в сумі 10 біл. дол.

У НЕДІЛЮ, 12-ГО червня, в Балтиморі розпочалася триденна конференція негритянських провідників, науковців, проповідників і політиків, щоб знайти способи поліпшення долі своїх чорних братів, зокрема тих, які попали у безодні наркоманства, убогости та безнадійности, що без будь-якого попередження може перетворитеся в жорстоку ненависть.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Уряд президента Билла Клінтона запропонував законопроєкт, який схвалює допомогу для тих ветеранів військових сутичок в околицях Перської затоки, які терплять від таких ушкоджень, як шкірні висипки, втрати пам'яті, неврологічних забурень, суглобних болів і серцевих ушкоджень.

Нові...

(Закінчення зі стор. 2)

сах у Лейк Плесід у другій половині серпня ц. р. Йдеться тільки про покриття коштів харчування і мешкання. На спільну просьбу згаданих американських інституцій і Федерації Саночників України, УСЦАК рішив покрити цей кошт, що винесе разом к. 3,000 дол.

3. У зв'язку з рішенням Міжнародного олімпійського комітету включити бейзбол до олімпійських змагань, в Україні почали організовувати і цей рід спорту. Вже навіть проходить з цього спорту чемпіонат України. Приємно, що до росту бейзболу в Україні причинюється один із співробітників УСЦАК Василь Тараско з Бейсайд, Н. Й. Останньо наш співробітник зумів придбати декілька видатних спонзорів: Ровлінґс, Ню ера кап Ко., і П. спортс продактс, на черзі є теж інші кандидати-спонзорства бейзболу в Україні. Ще цього місяця В. Тараско іде в Україну, щоб допомогти підготовити збірну України до участи в чемпіонаті Европи. Їдучи „Авіалінією Україна", В. Тараско везе зі собою одну тонну бейзболового інвентаря, подарованого згаданими спонзорами і кількома бейзболовими американськими ліґами. Одначе, щоб виступити на чемпіонаті Европи Федерація бейзболу України мусить стати членом Міжнародної федерації бейзболу. Згідно з просьбою проводу Федерації, УСЦАК зобов'язався уможливити цей історичний виступ збірної України в чемпіонаті Европи, вплативши вступний внесок у сумі к. 1,000 дол. Це три основніші проєкти УСЦАК, які, ми певні, допоможуть здійснити наші випробувані справжні прихильники відродження спорту в Україні.

З дальших завдань УСЦАК назріває дуже важлива для українського спорту підтримка запроєктованих у Львові і Києві видання історії українського спорту і серії підручників для спортового вишколу юнацтва, яких досі в Україні немає. Ці видання будуть важливою зброєю у боротьбі із залишеним ворогом України русофільством, насильно насадженим в спортові кадри присланими з імперського центру-Москви. Тільки спільними силами і послідовною працею можна приспішити процес відродження спорту в Україні та закріпити в ньому патріотичний дух. Хто бажає сприяти цьому складному процесові в спорті в Україні закликаємо присилати свої пожертви на адресу УСЦАК: USCAK-Fund for Rebirth of Sports 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106.

Коста Ріка...

(Закінчення зі стор. 2)

скарб. І від того часу багато, багато шукало за скарбом і є такі, що ще й нині шукають... А коли він знайдеться, то це зможе допомогти урядові цієї країни зміцнити економіку і підбадьорити настрій. А покищо дуже влучне пояснення унікального настрою країни подав колишній її президент, а заразом лавреат Нобелівської Премії Миру Оскар Аріяс Санчес: „Від першої хвилини історії нашої республіки ми, костаріканці, зрозуміли, що переговори, толеранція і діялог, як теж пошана ідей інших, є основним для нашої демократії. Наш дух, який живлять відвага і сила ідей, не лякається репресій. Саме тому Коста Ріка є країною миру..."

Дитяча...

(Закінчення зі стор. 1)

Від першого Світового конгресу українців видавництво дістало підтримку, зокрема моральну, від Державного Центру та його голови Миколи Плав'юка, а практично допомагають д-р Наталія Пазуняк і проф. Любомир Винар. Тепер у видавництві працює 90 осіб, але дуже важко такий стандарт втримати, коли видавництвам заборонено приватизуватися, а русифікація, яка в останніх роках так посилилася, не впливає корисно на працю „Веселки".

Досі від початку існування „Веселка" випустила 44 видання творів Т. Шевченка загальним тиражем 14 мільйонів 550 тисяч примірників. З приводу 60-річчя видавництва випущено окреме видання газети п. з. „Веселка" із цікавим та багатим матеріялом про видавництво та його працівників та привітаннями від Президії Ради Спілки Письменників України, Комісії з питань культури та духовного відродження, від Олеся Гончара, Миколи Плав'юка, Олени Таланчук та Олени Рути, Р. Крип'якевича, О. Федорука, Д. Білоуса, В. Скомаровського і головного редактора „Барвінку" Василя Вороновича та численних інших. У газетному виданні також є список нагороджених художників, як також останньо виданих книжок „Веселки", в якому находимо аж дев'ять книжок з історії України і, як окреме видання, козацьку енциклопедію для дітей.

Редактор видавництва В. Василашко підкреслює, що із останніх видань особливе загальне признання та увагу викликала антологія віршів п. з. „Україно — нене моя", ілюстрована писанками, з якої два вірші цитував Президент Леонід Кравчук, коли виступав на телевізії. Багато признання здобуло видання про Великий голод п. з. „Біла молитва братика" Антоніни Листопад, як також збірка „Служи Україні" — оповідання і казки під редакцією Володимири Жуковецької.

Гості інформують, що їхнє видавництво провело радіоконкурс про Великий голод „Пам'ять '33", а тепер далі працюють над новими виданнями, які мають готові до друку та ілюстровані найкращими художниками. Треба однак тепер багато уваги і помочі, щоб „Веселка" не зайшла за непривітливі для неї хмари. Отож гості познайомлюються у редакції „Свободи" із відповідальним в адміністрації за доставу книжок з України Сергієм Миронюком і можна надіятися, що видання „Веселки" будуть тепер більше доступні для дітей діяспори, а тим це буде сприяти фінансовому ростові видавництва.

Завершується...

(Закінчення зі стор. 1)

вчених; майже всі вони будуть перший раз доповідати на конференції в Іллинойському університеті.

Під час конференції в її приміщеннях відбудуться виставки вибраного мистецтва та українських видань, зокрема тих, що появились друком у 1993—94 роках. У програмі спільної вечерії конференції передбачується виступ відомого піяніста й музиколога д-ра Тараса Філенка.

Зацікавленим конференцією слід звертатись до проф. Дмитра Штогрина на число телефону (217) 333-1340, або проф. Наталі Лончини на число (217) 333-0224

НЕ ДРУГА А ПЕРША

У фейлетоні О-КИ „Про роздуми на тему „Ді-Дей" в ч. 110 „Свободи" з 11-го червня помилково написано Друга Українська Дивізія, а має бути Перша. — Ред.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ у ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої і незабутньої МАМИ І БАБЦІ

бл. п.

НЕОНІЛІ ТЕРШАКОВЕЦЬ з МИГОЦЬКИХ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.
у суботу, 18-го червня 1994 р., о год. 7:45 ранку

Просимо про молитви за спокій душі покійної НЕОНІЛІ.

Сини — ВАСИЛЬ І ОСТАП з родинами

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок вечером 13-го червня 1994 р. нагло з Волі Всевишнього упокоїлася в Бозі найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ВАСИЛИНА ШРАМЕНКО ДАНКО

ПАНАХИДА в четвер 16-го червня 1994 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Марковича Ню Гейвен, Конн.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в п'ятницю 17-го червня о год. 9-ій ранку в церкві св. Покрови в Ню Гейвен, Конн., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишила у смутку:
чоловіка — БОГДАНА
внучку — АНАСТАЗІЮ
та близьку і дальшу родину у ЗСА, Канаді, Німеччині й Україні.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 4-го червня 1994 р., на 66-му році життя, відійшов у Божу вічність

бл. п.

д-р ВОЛОДИМИР НАГІРНИЙ

довголітній член-кореспондент Наукового Товариства ім. Шевченка, визначний науковець, професор соціології та автор наукових праць.

Покійного похоронено на цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н.Дж..

Дружині Надії, дочці Таїсі з мужем Андрієм Раком, та синові Данилові з дружиною Венді складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА НТШ й
Історично-Філософічна Секція

У ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
смерти нашої найдорожчої і незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУСІ, СЕСТРИ І ТЕТИ

бл. п.

мґ-ра фармації

ІРИНИ БЕРНАКЕВИЧ— КУЗИК

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких церквах:
в церкві св. Духа в Честер, Па.:
1-го липня 1994 р. о год. 7:30 ранку;
в соборі св. Юра у Львові:
1-го липня 1994 р. о год. 8:30 ранку.

Просимо про молитви за душу покійної.

Муж — ВОЛОДИМИР КУЗИК з родиною.

З великим жалем
ділимося сумною вісткою з рідними і друзями, що 1-го червня 1994 р. відійшов у вічність на 77-му році життя наш найдорожчий

ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п.

ІВАН РОЖКА

у південній Австралії.

Залишив у смутку:
дружину — КЛАВДІЮ РОЖКУ
шваґра — ПАВЛА МИКИТИНА з дружиною НАДІЄЮ
племінницю — ІРЕНУ ТЕЛІЯН з мужем НАРАЄМ і дітьми ХРИСТИНОЮ і АЛЕКСАНДРОЮ
племінника — ІГОРЯ МИКИТИНА з дружиною КАРОЛИН і дітьми КЛУЇ і БІЯНКА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Виставка дитячої літератури в Чикаґо

Минулого року в Іллинойському центрі в Чикаго відбулася виставка дитячої літератури. Українські книжки київського видавництва „Веселка" представляв тоді його редактор Василь Василашко під патронатом генерального консула А. Олійника. Виставка мала тоді великий успіх і, мабуть, тому стейт Іллиной вирішив повторити її й цього року. Відбулася виставка 18—21-го квітня. Але в цьому році ми вже мали приємність вітати в себе не лише редактора В. Василашка, але й директора „Веселки" Ярему Гояна.

Як і торік, нам знову довелося на швидку руч організовувати зустріч з дорогими гостями. Але завдяки нашій активній голові Товариства Української Мови Вірі Боднарук, нам таки поталанило „притулитися" до іншої імпрези. Зустріч відбулася в приємній атмосфері і пройшла з великим успіхом, бо, як кажуть, світ не без добрих людей: та мала група пожертвувала 2,840 дол. За це честь і хвала їм! Зокрема склали: 1,000 дол. — каса „Самопоміч"; по 500 дол. — Товариство Української Мови, Мирослав і Рома Турянські; 200 дол. — д-р Мирослава Іванців; по 100 дол. — Роман Мицик (президент каси „Самопоміч"), Роман Біґун (секретар Світової Кооперативної Ради), Омелян Плешкевич (почесний президент „Самопомочі"), Пилип і Володимира Демуси, Український Золотий Хрест (Наталія Іванів); 50 дол. — Семен Скороход; 30 дол. — д-р Петро Вигінний; по 20 дол. — Зіновій Маринець, Анатолій Коломиєць, Софія Вусович.

Отже Чикаго знову веде перед! Та й справді, чи не найкращий вклад капіталу саме в дитячу літературу. А що діяльність нашого Товариства Української Мови полягає в тому, що ми висилаємо книжки в усі 25 областей України і що ми з вдячністю приймаємо пожертви книжками чи грішми, то просимо й надалі пам'ятати про нас і про київську „Веселку". Пожертви можна висилати на ТУМ: TUM, 425 Ridge Ave., Klarendon Hills, Ill. 60514.

Редактор видавництва „Веселка" В. Василашко (зліва) та референт ТУМ Б. Боднарук.

Управа ТУМ, Чикаго

Помер письменник М. Подворняк

У п'ятницю, 27-го травня ц. р., у Вінніпеґу, Канада, на 86-му році життя з волі Божої відійшов у вічність визначний баптистський письменник-поет Михайло Подворняк.

Св. п. Михайло Подворняк народився 4-го грудня 1908 року в селі Хотовиця, Тернопільська область, Україна, від батьків Мирона та Степаниди. Батьки Михайла були бідні, але вони були багаті культурою духа, любов'ю до України й цю культуру духа вони передавали своєму найстаршому синові Михайлові, який своїм життям правив за благословення для Церкви Христової та свого рідного українського народу.

У 1929 році М. Подворняк був прийнятий до біблійної школи в Радості, біля Варшави, але не зміг її закінчити, бо був покликаний до війська. Після повернення з війська, Михайло вступив до Біблійної семінарії у Варшаві, яку закінчив 1938 року й став редактором журналу „Євангельський Християнин".

Під час Другої світової війни Михайло пережив дуже багато гірких досвідів, але Господь урятував його від смерти. 1944 року він попав на примусову працю до Німеччини. Після розвалу гітлерівської Німеччини він був покликаний на головного редактора журналу „Дорога Правди", який був органом Української Баптистської Церкви в Німеччині. У Німеччині він одружився з інтеліґентною українкою Валентиною Куценко, яка походила з Рівного.

Коли відкрилися двері для еміґрації, подружжя Подворняків виїхало до Канади, спочатку до Торонто, а потім до Вінніпеґу, де вони обоє стали членами Української Баптистської Церкви і влилися в діяльність церковного й культурного життя української громади. Об'єднання Українських Баптистських Церков Західньої Канади покликало його на головного редактора „Християнського Вісника". Інститут дослідів Волині запросив М. Подворняка на одного із редакторів наукового видання Інституту „Літопис Волині".

1953 року письменник М. Подворняк з іншими пасторами створив українське християнське Видавництво „Дорога Правди" і до 1988 року був його головою. Під його проводом видавництво видало понад чверть мільйона різних книг.

М. Подворняк написав 20 книг на різні теми. Між ними: „На шляху життя" (два томи), „Далека дорога", „Під небом Волині" (під псевдонімом Панас Хуртовина), „Вітре з Волині" (видав Інститут Дослідів Волині), „Запашність поля", „Квіти на камені", „Недоспівана пісня", „Зелений гай", „Перша любов" та інші. Переклав він кілька книг із інших мов і друкувався в багатьох українських журналах і газетах.

Величавий похорон відбувся 1-го червня з української баптистської церкви у Вінніпеґу під проводом пасторів Івана Ткачука та Олекси Гарбузюка від Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, який зворушливою проповіддю і з квітами попрощав визначного письменника і висловив глибокі співчуття родині від голови Всеукраїнського Братства, пастора Володимира Домашовця, та з Києва, від д-ра Григорія Коменданта, глави баптистів України.

М. Подворняк залишив у великій жалобі свою любу дружину Валентину, трьох синів — Володимира, Євгена і Івася, невісток, чотирьох внуків і друзів, читачів його книг тут і в Україні.

Св п. М. Подворняк

орг

День Сеньйора у Філядельфії

Український Освітньо-Культурний Центр влаштував 18-го травня ц.р. День Сеньйора, присвячений Товариству Сеньйорів. У великій залі Центру відбувся святковий обід, в якому участь взяли понад 200 осіб.

Зустріч відкрив президент Центру інж. Борис Захарчук і попросив о. крилошанина Шуста провести молитву. Інж. Захарчук привітав почесного гостя, комісара Монтґомері Кавнті Джана Д. Факса, який є тепер республіканським кандидатом 13-го дистрикту до американського Конґресу і приятелем українців. Також привітав почесного голову проф. Володимира Винницького, голову д-ра Євгена Новосада, членів Управи і членів Товариства Сеньйорів. Відтак однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять тих, що відійшли у вічність. Інж. Захарчук висловив подяку сеньйорам за підтримку і датки на потреби Центру, говорив також про Суспільну службу Центру і про 70 нових членів, які вступили то Товариства Сеньйорів, а він є одним з них. Він побажав успіхів для проводу сеньйорів при влаштуванні імпрез, доповідей і прогулянок. Відтак попросив до слова Джана Д. Факса, який зложив сеньйорам ґратуляції з нагоди їхнього свята і сказав українською мовою „Я люблю українців". В імені Центру він вручив грамоти відзначення за „цінний вклад праці у життя української громади". Відзначеними сеньйорами були: Ірина Райнер, Михайло Кузьма і Зенон Завадович. Джан Факс підкреслив думку про важливість і силу співжиття членів Товариства.

В розваговій програмі виступила на сцені велика група діточок із світлички Українського Золотого Хреста, які своїми віршиками, пісеньками та відповідними рухами здобули серця сеньйорів і багато оплесків. Мґр Ярослав Климовський розвеселив присутніх, прочитавши свою сатиричну поему про долю України, про життя емерита, про працю новоприбулих з Польщі та Австрії — все те на весело.

Д-р Новосад, який саме вернувся з України, привіз найновіші відеофільми про історію Верховної Ради, парляментські пристрасті, про заключне засідання Верховної Ради, автором яких є журналіст — депутат Ярослав Кендзьор. На фільмі є також його цікаве інтерв'ю з президентом Л. Кравчуком, з О. Коцюбою та І. Плющем. Тому що ці фільми тривають три години, д-р Новосад під кінець імпрези висвітлив одну частину, а дві наступні в два інші дні. Розказав д-р Новосад про свої спостереження з України, до якої їздив уже чотири рази з 20-денним перебуванням, і за кожним разом бачив зміни економічні і політичні. Є національне піднесення, однак із-за матеріяльних невдач панує розлад, сварки, суди, скарги, недотягнення і заздрість. Існує крадіж, наркоманія, горілка, підкупство. Ціни високі, процвітає чорний ринок. Вивозяться з України цінні речі під гаслом демократії. Культурне життя пожвавлене, але ідейности мало. Підвищене будівництво на Львівщині. У травні в Верховній Раді був хаос. Д-р Новосад насвітлив стан в Україні так як бачив, але виявив надію, що все з часом поправиться.

Слово забрала д-р Наталія Пазуняк. Нав'язуючи до слів д-ра Новосада, сказала, що „треба дивитися правді в очі". Ми занадто віримо в Україну. Але лише тепер бачимо, як система імперії знищила Україну. Порушила рівновагу душі України. Треба починати наново від дітей, від шкіл, від молодої ґенерації ,щоб вони знайшли правду. Промовляла також інж. Ліда Дяченко. Говорила про ситуацію виборів до Верховної Ради, про труднощі в голосуванні і про становище бідних людей по селах в Україні. Мине багато часу, щоб все направити. Вона згадала Ліну Костенко, яка будує націю роз'їздами по Україні і читанням своїх патріотичних віршів.

Інж. Мирон Білас повідомив присутніх, які заходи зроблено, щоб українська щадниця (банк) у Філядельфії не перейшов у чужі руки, а залишився в українських.

На кінець відбулася льотерія чисел на вступних квитках. Крім того, дарунки одержали ті особи, які внизу чайної підставки знайшли приліплений зелений значок. Було кілька виграшів і кілька дарунків. Льотерію і дарунки зорганізувала Орися Гевка, екзекутивний директор Українського Освітньо-Культурного Центру. Тому, що це був день св. Ірини, голова сеньйорів запропонував усім присутнім на залі Іринам та Іренам многоліття, що вся заля заспівала. Голова зложив також подяку УОКЦентрові за влаштування такого гарного і успішного для Сеньйора і подякував за участь всім присутнім, які після оглянення фільму піднесені на дусі і задоволені розходилися додому.

Наталія Вайда,
секретарка Т-ва Сеньйорів